

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2021-2-081 (Soruşturma/Uzlaşma)
Karar Sayısı : **22-44/644-275**
Karar Tarihi : 29.09.2022

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Hasan Hüseyin ÜNLÜ,
Ayşe ERGEZEN, Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER: Ömer Volkan YAZAR, Osman Can AYDOĞDU, Nur ÖZKAN,
Emre KARA, Celal Umut CAN, Ömer VATANSEVER,
Nagehan GÖKTEPE

C. İLGİLİ TARAF : - Kumartaşlı Gıda ve Nakl. Tic. ve San. Ltd. Şti.
Temsilcileri: Av. Hüseyin SEZEN, Av. Ali Osman KARAER,
Av. Aslıhan ADATEPE
Osmangazi Mh. 1606 Sk. No:1/1 Merkez/AFYONKARAHİSAR

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Rekabet Kurulunun 12.05.2022 tarihli ve 22-21/355-M sayılı kararı uyarınca 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediğinin tespitine yönelik yürütülen soruşturma kapsamında Rekabet Kurulunun 08.09.2022 tarihli ve 22-41/565-MUA(5) sayılı kararına istinaden Kumartaşlı Gıda ve Nakliye Tic. ve San. Ltd. Şti. tarafından gönderilen uzlaşma metni neticesinde soruşturmanın sonlandırılması.
- (2) **E. İDDİALARIN ÖZETİ:** Aralarında Kumartaşlı Gıda ve Nakl. Tic. ve San. Ltd. Şti.nin (KUMARTAŞLI) de bulunduğu yumurta üreticilerinin rekabeti kısıtlayıcı çeşitli eylemlerde bulunmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. maddesini ihlal ettikleri iddiası.
- (3) **F. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurulunun (Kurul) 06.01.2022 tarihli ve 22-01/14-M sayılı kararıyla, Yumurta Üreticileri Merkez Birliği (YUMBİR) ve YUMBİR'e üye yerel birlikler ile yumurta üretimi alanında faaliyet gösteren teşebbüslerin rekabeti kısıtlayıcı çeşitli eylemlerde bulunmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespitine yönelik olarak aynı Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrası uyarınca resen önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir
- (4) Önaraştırma kapsamında hazırlanan 26.04.2022 tarihli ve 2021-2-081/ÖA sayılı rapor, 12.05.2022 tarihli Kurul toplantısında ele alınarak 22-21/355-M sayılı kararla, bahse konu teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespiti amacıyla aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına karar verilmiştir.
- (5) Soruşturma süreci devam ederken KUMARTAŞLI tarafından gönderilen ve Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 29.06.2022 tarih ve 29339 sayı ile giren başvuruda 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca uzlaşma talebinde bulunulmuştur. Söz konusu başvuru Kurulun 04.07.2022 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 22-30/492-M sayı ile uzlaşma görüşmelerine başlanmasına karar verilmiştir.
- (6) Uzlaşma görüşmelerine başlanmasına ilişkin Kurul kararını takiben 06.07.2022 tarihinde, KUMARTAŞLI yetkilileri ile Kurum merkez binasında uzlaşma görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgeler çerçevesinde

hazırlanan 31.08.2022 tarihli ve 2021-2-081/BN-13 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 08.09.2022 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 22-41/565-MUA(5) sayılı uzlaşma ara kararı verilmiştir.

- (7) KUMARTAŞLI tarafından bu karara istinaden hazırlanan uzlaşma metni 22.09.2022 tarih ve 31398 sayı ile süresi içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (8) Söz konusu uzlaşma metninde KUMARTAŞLI ara kararda belirtilen hususları kabul ederek soruşturmanın uzlaşma ile sonlandırılmasını talep etmiştir.
- (9) Yukarıda yer verilen süreç sonucunda hazırlanan 27.09.2022 tarih ve 2021-2-081/BN-18 sayılı Bilgi Notu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (10) **G. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Bilgi Notu'nda özetle; Kurulun 22-41/565-MUA(5) sayılı uzlaşma ara kararı ile KUMARTAŞLI tarafından sunulan uzlaşma metni çerçevesinde, anılan teşebbüs hakkındaki soruşturmanın uzlaşma usulü ile sonlandırılabilmesi ifade edilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Taraf: Kumartaşlı Gıda ve Nakliye Tic. ve San. Ltd. Şti. (KUMARTAŞLI)

- (11) KUMARTAŞLI, Afyonkarahisar ilinde başta yumurta tavukçuluğu olmak üzere yem üreticiliği, yumurta toptan ticareti, konut inşaatı, toptan yem ham maddeleri (tahıllar ve yağlı tohumlar) alım satımı ve şehirlerarası yük nakli alanlarında faaliyet göstermektedir.

H.2. Değerlendirme

H.2.1. 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Yapılan Tespit ve Değerlendirmeler

- (12) 4054 sayılı Kanun'un "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde "...mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmaları... bu Kanun kapsamına girer." düzenlemesi bulunmaktadır. Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasında ise "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır." hükmü yer almaktadır.
- (13) Söz konusu hükmün temel amacı, rekabetin gereği olarak her bir teşebbüsün kendi ticari politikalarını ve faaliyetlerini tek başına, diğer teşebbüslerden bağımsız olarak belirlemesidir. Rekabeti kısıtlayıcı nitelikteki anlaşmaların varlığı hâlinde, teşebbüslerin bağımsız davranışlarının yerini anlaşma taraflarının ortak çıkarlarına hizmet eden koordineli davranışlar almaktadır. Bu tür anlaşmalar, serbest piyasa ekonomisinden elde edilmesi beklenen faydaları azaltarak kaynakların etkisiz kullanılmasına ve serbest piyasa sisteminin sağladığı refahın piyasadaki aktörlere hak etmedikleri oranda dağılmasına yol açmaktadır. Diğer bir deyişle, bu tür anlaşmalara taraf olan teşebbüsler, normal rekabet şartları içinde elde edemeyecekleri kârlara ulaşarak bu ekonomik faaliyetlerle yaratılan refahın çoğunu kendilerine aktarma olanağına sahip olmakta ve serbest piyasa ekonomisinin sağlıklı bir şekilde işlemlerini engellemektedir.
- (14) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi incelendiğinde, teşebbüsler arasında gerçekleştirilen ve amacı veya etkisi yahut potansiyel etkisi itibarıyla rekabeti sınırlayıcı nitelik taşıyan

her türlü anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararının yasaklandığı görülmektedir.¹ Sözü edilen müesseselere yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'da herhangi bir tanıma yer verilmemekle birlikte aynı Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde;

“Bu Kanunun amacı rekabetin korunması olduğuna göre, rekabeti engelleyici, kısıtlayıcı veya bozucu teşebbüsler arası anlaşma ve uygulamaların yasaklanması gerekir. Maddenin amacı bakımından anlaşma, hukuki şekil şartlarına uymasa bile tarafların kendilerini bağlı hissettikleri her türlü uzlaşma ya da uyuşma anlamında kullanılmıştır. Anlaşmanın yazılı veya sözlü olmasının önemi yoktur.”

ifadeleriyle Türk rekabet hukukunda “anlaşma” müessesesinin borçlar hukukundaki “sözleşme” kavramından daha geniş bir kavram olduğuna dikkat çekilmekte ve bağlayıcı olma, yazılı şekil, yükümlülüklerin ifa edilmemesi hâlinde uygulanacak yaptırımın düzenlenmesi yahut yürürlük koşulları gibi herhangi bir şart aranmamaktadır.² 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında bir anlaşmanın varlığı için teşebbüsler arasında aynı yönde bir irade uyuşmasının ya da mutabakatın bulunması yeterlidir.

- (15) Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in (Ceza Yönetmeliği) “Tanımlar” başlıklı 3. maddesinde kartel; fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylemler olarak tanımlanmaktadır. Fiyat tespitini, arz kısıtlamasını, bölge, pazar veya müşteri paylaşımını konu alan ve kartel olarak nitelendirilen anlaşma/uyumlu eylemler, doğaları gereği rekabeti sınırlayıcı olmaları nedeniyle etkilerine bakılmaksızın rekabet ihlali teşkil etmekte, bu nedenle de açık kısıtlama/ihlal olarak tabir edilmektedir.
- (16) En ciddi rekabet hukuku ihlali olduğu kabul edilen kartel niteliğindeki anlaşma/uyumlu eylemin varlığı, ihlal sonucuna ulaşılması bakımından yeterli görülmekte, ayrıca anlaşmanın uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi gibi hususların ispatlanmasına ihtiyaç duyulmamaktadır. Söz konusu açık kısıtlamaları içeren anlaşmaların piyasadaki rekabet ortamını bozdukları karine olarak kabul edildiği için, bu tür anlaşmalar pazardaki mevcut veya potansiyel etkilerinin incelenmesine gerek görülmeksizin yasaklanmakta, varlıklarının ispatlanması rekabet hukuku müdahalesi için yeterli olmaktadır.³
- (17) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin uygulanması bakımından önem arz eden bir diğer husus, ihlalin rekabeti sınırlayıcı bir irade uyuşmasının gösterilmesi suretiyle ispatlanması olup, bu uyuşmanın anlaşma veya uyumlu niteliğinde olması ulaşılan sonuç bakımından önem arz etmemektedir. Bu çerçevede ihlali karşılamak üzere anlaşma ve uyumlu eylem kavramları birlikte kullanılabilirdiği gibi genel olarak uzlaşma kavramının kullanılabilirdiği görülmektedir.⁴

¹ 29.03.2018 tarihli ve 18-09/180-85 sayılı Kurul kararı, 48. para.

² 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı Kurul kararı, 26. syf.

³ 07.03.2011 tarihli ve 11-13/243-78 sayılı Kurul kararı s.102; 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı Kurul kararı s. 26 ve 57; 18.02.2016 tarihli ve 16-05/117-52 sayılı Kurul kararı para. 62 ve 63; Danıştay 13. Dairesinin 16.12.2015 tarihli, E.2015/4548, K.2015/4616 sayılı kararı; Danıştay 13. Dairesinin 06.04.2017 tarihli, E.2011/3814, K.2017/958 sayılı kararı.

⁴ 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı Kurul kararı s. 26-27; 14.01.2016 tarihli ve 16-02/44-14 sayılı Kurul kararı para. 154; Ankara 2. İdare Mahkemesinin 21.12.2015 tarihli, E.2014/1373, K.2015/2145

- (18) Yukarıda yer verilen çerçeve dâhilinde, rekabet hukukunun piyasada oluşan sonuca değil teşebbüslerin bu sonucun oluşmasına neden olan sürece dâhil olmalarına müdahaleyi öngördüğü ifade edilebilecektir. Bu bağlamda “anlaşma/uyumlu eylem” kavramı rekabet hukukunda firma davranışları doğrultusunda ortaya çıkan sonucu değil, firmaların bu sonuca yönelik dâhil olduğu bir süreci tanımlamaktadır. Rekabet hukuku müdahalesi ancak, teşebbüslerin kararlarının bağımsız karar alma mekanizmaları sonucunda değil, rakip teşebbüslerle birliktelik sonucunda şekillenmesi halinde, yani teşebbüslerin anlaşma/uyumlu eyleme taraf olmaları halinde söz konusu olmaktadır. Bu çerçevede rekabet hukukunun mevcut yasal çerçeve dâhilinde anlaşma/uyumlu eylem kavramını işlevsel kılmada “iletişim” unsuruna dayandığı görülmektedir. Yerleşik uygulamada rekabet hukukunun müdahale edebileceği, diğer bir ifadeyle dava edilebilir nitelikte, bir rekabet karşıtı uzlaşmanın varlığı, ancak firmalar arasında bu sonuca yönelen doğrudan veya dolaylı bir iletişim bulunuyorsa söz konusu olabilmektedir. Dolayısıyla anlaşma/uyumlu eylemin dayanağını doğrudan veya dolaylı iletişim oluşturmaktadır.
- (19) İletişimin anlaşma/uyumlu eylemi ortaya koymadaki kritik önemi, piyasada rekabeti tetikleyen temel dinamiğin, teşebbüsler arasında birbirlerinin ne şekilde davranacağına ilişkin yaşanan belirsizlik olduğunun kabulüne dayanmaktadır. Dolayısıyla teşebbüsler arasındaki iletişim veya iletişimi sağlayan uygulama ve davranışlarla, teşebbüslerin gelecekteki davranışlarına yönelik belirsizliğin azalması durumunda teşebbüs davranışının bağımsız değil koordineli olacağı, bu nitelikteki davranışın da 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği sonucuna ulaşılabilmektedir.⁵ Bu bağlamda, özellikle fiyat, arz miktarı, satış stratejisi, maliyet gibi rekabete duyarlı stratejik verilere ilişkin bilgiler içeren iletişimler tek taraflı olarak sunulduğunda dahi rekabet ihlali olarak değerlendirilebilmektedir. Belirtilen nitelikte bir iletiyi alan teşebbüs, rekabeti sınırlayıcı bir uzlaşmanın tarafı olmayacağını *derhal ve açıkça karşı tarafa bildirmedeği* sürece uzlaşmaya zımnen irade göstermiş sayılmaktadır. Zira rakiplerinden, değinilen unsurları taşıyan bir ileti alan teşebbüsün, kendi ticari politikalarını belirlerken, sözü edilen bilgileri dikkate aldığı karine olarak kabul edilmektedir.⁶ Bir başka ifadeyle, rakiplerinin fiyatlarını arttıracığını veya sabit tutacağını bilen bir teşebbüs için geleceğe ilişkin belirsizlik azalmakta, fiyatlandırma kararları bu bilgiye göre şekillenmekte, bu durum ise teşebbüsün rekabet hukuku anlamında rakiplerinden bağımsız karar vermediği anlamına gelmektedir.⁷

H.2.2. Elde Edilen Belgelere İlişkin Değerlendirmeler⁸

- (20) KUMARTAŞLI'da tespit edilen, ajandanın arasından üç sayfa ve zımbalı halde bazı rakip yumurta üreticilerinin isimlerinin ve imzalarının yer aldığı ve içeriğinden 2019 yılına ait olduğu anlaşılan belgede, KUMARTAŞLI'nın da aralarında bulunduğu bazı rakip teşebbüslerin 29.07.2019 tarihinde yumurta satış fiyatlarının tespitine yönelik bir anlaşma yaptığı ve belgenin devamında söz konusu teşebbüslerin yumurta fiyatlarının

sayılı ve 19.04.2016 tarihli, E. 2014/1339, K. 2016/1187 sayılı kararları; Danıştay 13. Dairesinin 16.12.2015 tarihli, E.2015/4548, K.2015/4616 sayılı kararı.

⁵ Kurulun 07.03.2011 tarihli ve 11-13/243-78 sayılı kararı, s. 91; 14.01.2016 tarihli ve 16-02/44-14 sayılı kararı para. 162 ve 177; 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı kararı s. 43.

⁶ Bkz. Case C-49/92 Anic Partecipazioni, ECLI:EU:C:1999:356, para. 121

⁷ Kurulun 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı kararı s. 58; 29.03.2018 tarihli ve 18-09/180-85 sayılı kararı para. 52.

⁸ Belgelerden yapılan alıntılarda yer alan yazım hataları orijinal ifadelerin aktarılmasından kaynaklanmaktadır.

tespitine ek olarak, tedarikçisi oldukları marketlere yönelik bölge paylaşımında buldukları anlaşılmaktadır.

- (21) Anılan belgede adı geçen yumurta üreticileri arasında bölge paylaşımı yapıldığını destekleyen önemli tespitlerden birisi de Güres Tavukçuluk Üretim Pazarlama ve Ticaret AŞ'nin (GÜRES) Yönetim Kurulu Üyesi (.....)'in, mobil cihazında yer alan WhatsApp uygulamasında GÜRES Satış Pazarlama ve Üretimden Sorumlu Genel Müdür (.....) ile farklı tarihlerde gerçekleştirdiği yazışmalarda yer alan, GÜRES'in Birleşik Mağazalar AŞ'den (BİM) çıktığına ve isteyen teşebbüslerin konu ile aksiyon alabileceğine dair ifadelerin bulunduğu 16.08.2019 tarihli yazışmadır. Söz konusu beyanların GÜRES Yönetim Kurulu Başkanı (.....)⁹ tarafından "Dostlar" isimli WhatsApp grubuna yazıldığı¹⁰ anlaşılmaktadır. İlgili delil, tarafların üzerinde uzlaşılan kurallara uyulup uyulmadığının takibini yaparak anlaşmanın işleyişini kolaylaştıran bilgi değişiminde de bulunduğunu göstermesi bakımından önem taşımaktadır. Oluşturulan WhatsApp grubunun amacının anlaşmanın sürdürülebilirliğini sağlamaya yönelik olduğu değerlendirilmektedir.
- (22) 29.07.2019 tarihli toplantıda teşebbüslerin fiyat tespiti ve bölge paylaşımı konularında ortak karar aldığı hususu, GÜRES Yönetim Kurulu Üyesi (.....)'in, mobil cihazında yer alan WhatsApp uygulamasında GÜRES Satış Pazarlama ve Üretimden Sorumlu Genel Müdür (.....) ile farklı tarihlerde gerçekleştirdiği yazışmalarda bulunan "İzmir toplantısında alınan ortak kararı hatırlatır dikkatinizi çekerim" ifadesinden de anlaşılmaktadır.
- (23) Yazışmanın devamında, GÜRES Satış Pazarlama ve Üretimden Sorumlu Genel Müdür (.....)'in "Dostlar" WhatsApp grubunun bazı yazışmalarının ekran görüntülerini 13.09.2019 tarihinde GÜRES Yönetim Kurulu Üyesi (.....) ile paylaştığı görülmektedir. İlgili ekran görüntülerinde A.B Gıda San. ve Tic. AŞ (AB GIDA) yetkilisi (.....), Verim Gıda Ürn. San. ve Tic. AŞ (MATLI) yetkilisi (.....), GÜRES Yönetim Kurulu Başkanı (.....), KUMARTAŞLI Yönetim Kurulu Başkanı (.....), (.....) yetkilisi (.....) ve Türe Gıda Entegre Besicilik Tavukçuluk Zahirecilik İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti. (TÜRE) yetkilisi (.....)'nın yazışmaları yer almaktadır.
- (24) AB GIDA yetkilisi (.....)'ın "Eskişehir bölgeyi bizden aldılar. Kime geçti acaba... tüm grup arkadaşlarımızdan çok çok rica ediyorum, içimizde kenetlenelim ve bölge kaymalarına kesinlikle müsaade etmeyelim...Duruşumuzu koruyalım. Fiyat artışı için mücadelemiz sonuna kadar devam ediyor. A.B Gıdanın duruşu bellidir... Bizim bölge Eskişehir, hafta ya olan siparişlerini de bizden iptal etti, arkadaşlar iş ciddi.... Satış sorunu olan varsa Bölgenin adedi kadar malı ilgili üretici arkadaştan ben alırım. Ama kimsenin bölgesine rica ediyorum girmeyelim. ... Amacımız yumurtanın fiyatını yükseltmek. Beraber hareket edemez isek, netice alamayız.", MATLI yetkilisi (.....)'nın "Bizi de Gebze depodan çıkartmışlar...", GÜRES Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'in "sözlere ve yazılanlara sadık kalınmalı dostlar" ve TÜRE yetkilisi (.....)'nın "Türe yumurta olarak (.....) Beyle aynı fikirdeyiz" ifadeleri teşebbüslerin faaliyet gösterilen bölgeler konusunda hassas olduklarını ve bölge paylaşımı yapılması yönündeki iradelerinin devam ettiğini göstermektedir.
- (25) Yukarıda sözü edilen ekran görüntülerinin devamında GÜRES Satış Pazarlama ve Üretimden Sorumlu Genel Müdürü (.....) tarafından GÜRES Yönetim Kurulu Üyesi

⁹ (.....) Yönetim Kurulu Başkanı iken, (.....) Yönetim Kurulu Üyesidir.

¹⁰ Söz konusu yazışma GÜRES Satış Pazarlama ve Üretimden Sorumlu Genel Müdürü (.....) tarafından GÜRES Yönetim Kurulu Üyesi (.....)'e iletilmiştir.

(.....)'e gönderilen mesajda (.....)'nın¹¹ bölgeye girdiği ve ayrıca (.....)'in¹² arandığı, ancak bölgelerin belli olmadığı bilgisi verilmiştir. GÜRES Yönetim Kurulu Üyesi (.....) ise MNS Yumurta Hayvancılık Tarım Ürünleri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (MNS) yetkilisi (.....)'in konu hakkında kendisini bilgilendirdiğini belirtmiştir.

- (26) Takiben 27.12.2019 tarihli yazışmada da GÜRES Satış Pazarlama ve Üretimden Sorumlu Genel Müdürü (.....)'in “Dostlar” isimli WhatsApp grubunun yazışmasını içeren bir ekran görüntüsünü GÜRES Yönetim Kurulu Üyesi (.....) ile paylaştığı görülmektedir. İlgili ekran görüntüsünde Abalioğlu Balık ve Gıda Ürünleri AŞ (ABALIOĞLU) yetkilisi (.....), Büyük Şişman Yumurta ve Gıda Mad. Tic. Ltd. Şti. (ŞİŞMAN YUMURTA) Şirket Müdürü (.....), AB GIDA yetkilisi (.....), GÜRES yetkilisi (.....), KUMARTAŞLI yetkilisi (.....) ve TÜRE yetkilisi (.....)'nın yazışmaları yer almaktadır. Yazışmada grup üyesi teşebbüslerin BİM'e uygulanan ticari şartları değerlendirdiği görülmektedir. Yazışmalar, 29.07.2019 tarihli anlaşmada ismi ve imzası bulunmayan ŞİŞMAN YUMURTA Şirket Müdürü (.....)'ın da anlaşmayı imzalayan teşebbüslerle “Dostlar” grubu aracılığıyla iletişim halinde olduğunu göstermesi bakımından önem arz etmektedir.
- (27) Yukarıda yer alan yazışmalar bir bütün olarak incelendiğinde; teşebbüslerin, paylaşımı yapılan bölgelerde yaşanan gelişmeleri “Dostlar” isimli WhatsApp grubu vasıtasıyla birbirleri ile paylaştıkları, herhangi bir teşebbüsün paylaşılan bölgeden çıkması durumunda bölgenin yine grup üyesi teşebbüslerde kalması için birbirlerini aksiyon almaya yönlendirdikleri, böylelikle oluşturulan anlaşmanın sürdürülebilmesi için bir kontrol mekanizmasının geliştirildiği değerlendirilmektedir.
- (28) İlaveten söz konusu yazışmalardan teşebbüs yetkililerinin yumurta fiyatlarının artırılması yönünde iradeye sahip olduğu görülmekte olup bu irade fiyatlar üzerindeki uzlaşmayı desteklemektedir.
- (29) GÜRES hissedarı (.....) ile GÜRES Satış Pazarlama ve Üretimden Sorumlu Genel Müdürü (.....) arasında geçen 12.12.2019 tarihli yazışmada GÜRES hissedarı (.....)'in “Hafta sonu grup ile toplantı olabilir” mesajını, GÜRES Satış Pazarlama ve Üretimden Sorumlu Genel Müdürü (.....)'in “Evet yazdım ama sadece (.....) ve kumartaşlı pazar ya da sonra gelirim diye döndü Matlı ve abalı yurtdışındayım, (.....) da programım var dedi” şeklinde cevapladığı ve ABALIOĞLU yetkilisi (.....)'nun “(.....) bey yurtdışında olacağım. İzmirde yapılacak toplantıya katılamayacağım. Görüşülen konular alınan kararlar ile ilgili sizlerden bilgi alabilirim...” ifadeleri ile cevapladığı görülmektedir. İlgili yazışmada yer alan ifadelerden “Dostlar” isimli WhatsApp grubu katılımcılarının 12.12.2019-17.12.2019 tarihleri arasında herhangi bir günde İzmir’de bir toplantı planladığı anlaşılmaktadır. Yazışmanın devamında yer alan ve GÜRES Satış Pazarlama ve Üretimden Sorumlu Genel Müdürü (.....)'in 17.12.2019 tarihli mesajındaki “Toplantı bitti (.....) Bey, kalalım dedi (.....) Bey, sabah direk işletmelere geçeceğiz” ifadesinden ilgili toplantının yapıldığı ve bahsi geçen toplantının katılımcılarının 29.07.2019 tarihli anlaşmayı imzalayan teşebbüslerle örtüştüğü anlaşılmaktadır.
- (30) GÜRES Satış Pazarlama ve Üretimden Sorumlu Genel Müdür (.....) tarafından GÜRES hissedarı (.....)'e gönderilen 12.03.2020 tarihli e-postada yer alan “Bim fiyatları açıklandıktan sonra, whatsapp grup yazışmaları aşağıdadır. Gerekli yanıt verilecektir. Fiyat düşürürmenin amacı da buydu. Önümüzdeki hafta, markatlar yumurta

¹¹ Açık kaynaklardan elde edilen bilgilere göre (.....)'nın (.....) yetkilisi olduğu değerlendirilmektedir.

¹² Açık kaynaklardan elde edilen bilgilere göre (.....) Yönetim Kurulu Başkanıdır. [...](#), Erişim Tarihi: 20.04.2022.

tedariğinde zorlanacaklardır...” ifadelerinden “*Dostlar*” isimli WhatsApp grubunun üyesi olan yumurta üreticilerinin marketlere sağlanan yumurta tedarikinde birlikte hareket edeceği anlaşılmaktadır. İlgili e-postanın ekinde “*Dostlar*” isimli WhatsApp grubunun yazışması ekran görüntüsü olarak paylaşılmış olup, yazışmada AB GIDA yetkilisi (.....), ŞİŞMAN YUMURTA Şirket Müdürü (.....) ve GÜRES yetkilisi (.....) arasında BİM’in açıklamış olduğu fiyatlara itiraz edilip edilmeyeceğinin tartışıldığı görülmektedir. Marketlere yönelik “*markatler yumurta tedarikinde zorlanacaklardır...*” ifadesinin yumurta arz miktarını belirlemeye yönelik olduğu ve söz konusu eylemin yumurta fiyatlarının dolaylı olarak artırılmasına neden olabilecek bir eylem olduğu değerlendirilmektedir.

- (31) MNS Genel Müdür Yardımcısı (.....)’ın, mobil cihazında yer alan WhatsApp uygulamasında telefonunda “(.....)” olarak kayıtlı olduğu anlaşılan MNS Genel Müdürü (.....) ile yaptığı 18.03.2020 tarihli yazışma, (.....)’ın “(.....) *gruptan yazmış fiyat öneriniz varmı diye...*” ifadeleri nedeniyle marketlerle yumurta fiyatına ilişkin görüşme yapılmadan önce, “*Dostlar*” grubunda fiyatların teşebbüslerce istişare edildiğini göstermektedir. Bununla birlikte, yazışmanın devamında MNS Genel Müdür Yardımcısı (.....)’ın “*Şişmanlada görüştüm 7,45L 13,60 M diye yazdım*” ifadesi MNS ile ŞİŞMAN YUMURTA arasında fiyatlara ilişkin ayrıca bir iletişim olduğuna işaret etmektedir.
- (32) ŞİŞMAN YUMURTA Şirket Müdürü (.....) ile MNS Genel Müdür Yardımcısı (.....) arasında 18.03.2020 tarihinde geçen WhatsApp yazışmasında yer alan ŞİŞMAN YUMURTA’nın Şirket Müdürü (.....) ile MNS’nin Genel Müdür Yardımcısı (.....) arasında yumurta fiyatlarının tartışıldığı 18.03.2020 tarihli yazışmadan, MNS’nin Genel Müdür Yardımcısı (.....)’ın “*Kdv 1 oldu 7,43 L 13,60 M bu fiyatlar +kdv diyelim...*” önerisini (.....)’ın “*...evet doğru uygun*” ifadeleriyle onayladığı görülmekte, dolayısıyla ŞİŞMAN YUMURTA ile MNS’nin yumurta fiyatları üzerinde uzlaşa sağladığı anlaşılmaktadır. İlave, ilgili yazışma MNS ile ŞİŞMAN YUMURTA’nın “*Dostlar*” isimli WhatsApp grubu dışındaki iletişimini de kanıtlamakta ve yukarıda yer verilen fiyatları doğrulamaktadır.
- (33) MNS Genel Müdürü (.....) ile MNS Genel Müdür Yardımcısı (.....) arasında geçen 15.10.2020 tarihli yazışmada (.....)’ın “*Yarın vekaleten (.....) gönderelim mi*” sorusunu MNS Genel Müdürü (.....)’ın “*Abali matli katılmıycakmis. Bence gerek yok, Sence?*” şeklinde cevaplandığı görülmektedir. Yazışmanın devamında, MNS Genel Müdür Yardımcısı (.....)’ın “*Onlar müdür gönderiyor, Kumartaşlı aradı, Kimse gelmezse güreş değişmez diyor 1 günlük gelin değişim yapalım diyor*” mesajını, (.....) “*Gönderelim o halde... Matlı abali taktiği yapalım*” ifadeleri ile yanıtlamıştır. İlgili yazışma “*Dostlar*” grubunun katılımcılarının düzenlediği bir toplantıya ilişkin emareler sunmaktadır. Nitekim ŞİŞMAN YUMURTA’nın Şirket Müdürü (.....) ile MNS’nin Genel Müdür Yardımcısı (.....) arasında geçen 15.10.2020 tarihli yazışmada, MNS’nin Genel Müdür Yardımcısı (.....)’ın “(.....)... *Yarın gdiyormusunuz?*” sorusunu ŞİŞMAN YUMURTA’nın Şirket Müdürü (.....)’ın “*Geliyorum*” şeklinde yanıt vermesi bir toplantının varlığını göstermektedir.
- (34) ŞİŞMAN YUMURTA’nın Şirket Müdürü (.....) ile MNS’nin Genel Müdür Yardımcısı (.....) arasında, bir başka toplantının yapıldığı anda gerçekleştiği tahmin edilen 22.10.2020 tarihli yazışmada (.....)’ın “*Matlı konusunu açalım mı(.....) sizde görüşseniz nasıl olur diyip konuya girelim mi*” ifadeleri yer almaktadır. Bu çerçevede, 15.10.2020 tarihli yazışmada sözü edilen toplantıdan başka bir toplantının 22.10.2020 tarihinde yapıldığı ve toplantıya MATLI hissedarı (.....)’nın da katıldığı değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte, yazışmalardan ilk toplantının bahsi geçen toplantının müdürler ve teşebbüs sahipleri seviyesinde yapıldığı anlaşılmaktayken, diğer toplantıya ise sadece teşebbüs sahiplerinin katıldığı yazışmada yer alan ifadelerden anlaşılmaktadır.

- (35) ŞİŞMAN YUMURTA Şirket Müdürü (.....) ile GÜRES Yönetim Kurulu Başkanı (.....) arasında geçen 29.10.2020 ve 30.10.2020 tarihli yazışmalarda ŞİŞMAN YUMURTA Şirket Müdürü (.....)'ın "Abi (.....) açmadı telefonu tatilde herhalde" mesajını, GÜRES Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'in "Tatilden zarar veriyor" şeklinde yanıtladığı görülmektedir. İlgili yazışma "Dostlar" Grubu üyelerinin grup dışında da, anlaşmanın sürdürülebilmesi için sürekli iletişim içerisinde olduğunu göstermektedir.
- (36) Mezku yazışmanın devamında GÜRES Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'in "Mail gelmedi (.....) Gönderenler ABgıda-Kumartaşlı-Güres-(.....)-Abaloğlu-(.....)¹³" iletisine ŞİŞMAN YUMURTA Şirket Müdürü (.....), BİM Grup Müdürüne göndermiş olduğu e-postanın ekran görüntüsü ile yanıt vermiştir. İlgili e-postada "Fiyatlar hızlı artı doğru fakat artış ve düşüş elimizde değil spot piyasa artı ambalajın baya altında kalıyoruz siparişler de de sıkıntı yok lütfen gerekli fiyat geçişini yapalım durumu netleştirelim" ifadeleri yer almaktadır.
- (37) 30.10.2020 tarihinde KUMARTAŞLI Yönetim Kurulu Başkanı (.....) tarafından, BİM'e göndermiş olduğu e-postanın ekran görüntüsü ŞİŞMAN Yumurta Şirket Müdürü (.....) ile paylaşılmıştır. Bu yazışma aşağıda yer alan hususları doğrular niteliktedir.
- (38) Son iki tespit birlikte değerlendirildiğinde, GÜRES Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'in "Dostlar" grubu üyelerinin BİM'e göndermiş oldukları ticari koşulları içeren e-postaları toplulaştırdığı ve bunun amacının grup katılımcılarının BİM'le olan ticari ilişkilerinde ortak bir politika oluşturmak olduğu değerlendirilmektedir. Bu yazışmalar, 29.07.2019 tarihinde perakendecilere yönelik alınan kararın BİM özelinde yoğunlaştığını göstermektedir. Bunun yanında, anılan deliller kapsamındaki yazışmalar "Dostlar" isimli WhatsApp grubu üyelerinin kendi içlerinde anlaşmaya uyumu denetlemek için bir kontrol mekanizması kurduğunu göstermesi bakımından da önem taşımaktadır. Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz'un 44. paragrafında kartelin işleyişini kolaylaştıran bilgi değişimlerinin de kartelin bir parçası olarak değerlendirileceği hususu yer almaktadır. Bu kapsamda teşebbüsler arasında yapılan bilgi değişimlerinin anlaşmanın işleyişini kolaylaştırmaya yönelik olduğu değerlendirilmektedir.
- (39) 15.07.2021 tarihli yazışmada, MNS'nin Genel Müdür Yardımcısı (.....), MNS'nin BİM'e gönderdiği "Re: Yumurta Fiyatları hk." konulu e-postanın ekran görüntüsünü ŞİŞMAN YUMURTA'nın Şirket Müdürü (.....)'a iletmiştir. İlgili e-postada, BİM tarafından yumurta alış fiyatı MNS ile paylaşılmış, akabinde MNS yetkilisi (.....) bu fiyatların reel piyasanın altında kaldığını belirtmiş ve BİM'den fiyatların tekrar değerlendirilmesini talep etmiştir.
- (40) 15.07.2021 tarihinde ŞİŞMAN YUMURTA'nın Şirket Müdürü (.....)'ın, ŞİŞMAN YUMURTA'nın ve (.....) BİM'e gönderdikleri e-postaların ekran görüntülerini GÜRES Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'e iletildiği görülmektedir. İlgili e-postaların konusunu teşebbüslerin BİM'in yumurta alış fiyatlarını düşük bulmaları ve BİM'den bu fiyatları tekrar gözden geçirmesini talep etmeleri oluşturmaktadır.
- (41) GÜRES Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'in ŞİŞMAN YUMURTA ve (.....)'nın BİM ile iletişime yönelik ekran görüntülerini "mns... görelim göndermesse fiyatı okey vericem" şeklinde cevaplandığı, ŞİŞMAN YUMURTA'nın Şirket Müdürü (.....)'ın ise akabinde MNS'nin BİM'e gönderdiği yukarıda belirtilen e-postanın ekran görüntüsünü GÜRES

¹³ İlgili yazışmada yer alan ve hangi teşebbüsün kastedildiği anlaşılamayan ifadelerden; "(.....)"ın BİLKEN yetkilisi (.....), (.....), (.....), "(.....)"un (.....) yetkilisi (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'le paylaştığı ve “*Abi yarınamı kaldı fiyat arkadaşlar soruyor*” mesajını (.....)'e gönderdiği anlaşılmaktadır. GÜRES Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'in bu mesaja “*fiyata okey vermedikki red ettik*” mesajı ile cevap verdiği görülmektedir.¹⁴

- (42) 16.07.2021 tarihinde MNS yetkilisi (.....)'in ŞİŞMAN YUMURTA yetkilisi (.....)'a “*...Bimden haber var mı*” mesajını gönderdiği, (.....)'in ise “*Yok itiraz edildi bekliyoruz*” ifadesi ile birlikte (.....)'in 15.07.2021 tarihli yazışmada yer alan “*...fiyata okey vermedikki red ettik*” mesajını MNS yetkilisi (.....)'a iletildiği görülmektedir.
- (43) Yukarıda yer verilen son üç yazışmada, BİM'in tedarikçilerine yapmış olduğu yumurta alış fiyatı teklifine ilişkin verilecek cevaplarda MNS, ŞİŞMAN YUMURTA, GÜRES ve (.....)'nin ortak hareket ettiği görülmektedir. 2019 ve 2020 yıllarındaki gibi 2021 yılında da BİM'e karşı ticari şartların uyumlaştırılması için MNS, GÜRES ve ŞİŞMAN YUMURTA'nın ortak iradeye sahip olduğu ve bu ortak iradeye (.....)'nin da dâhil edildiği anlaşılmaktadır.
- (44) Bir diğer belgeden (.....)'in BİM'e gönderdiği e-postanın ekran görüntüsünü 28.10.2021 tarihinde GÜRES YUMURTA Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'e iletildiği görülmektedir. İlgili e-postanın içeriği, yukarıda yer verilen 15-16.07.2021 tarihli e-postaların içerikleri ile benzer olup e-postada yumurta fiyatlarının piyasa fiyatlarının altında kaldığı vurgulanmakta ve BİM'in verdiği fiyatın tekrar gözden geçirilmesi talep edilmektedir. Dolayısıyla, belirtilen tarihte de ŞİŞMAN YUMURTA ile GÜRES arasındaki rekabet açısından hassas bilgilerin paylaşımının devam ettiği görülmektedir. İlgili bilgi değişiminin anlaşmanın bir parçası olarak değerlendirileceği yukarıdaki paragraflarda belirtilmiştir.
- (45) “*Abi-Kardeş*” isimli WhatsApp grubundaki 17.11.2021 tarihli yazışmalarda MNS yetkilisi (.....)'in “*Kesinlikle aynı fikirdeyim. Ayrıca “Telegram adlı bir uygulama var aynı kullandığımız whatsapp gibi en önemli özelliği yaptığımız yazışmaları karşı kişinin telefonundanda silinebilir olması uygun görürseniz grubu telegramda kuralım böylece tüm mesajları her seferinde silmek zorunda kalmayız*” önerisine, GÜRES, (.....), Bilken Tarım Gıda San. Tic. Ltd. Şti. (BİLKEN), KUMARTAŞLI, AB GIDA, ŞİŞMAN YUMURTA, (.....), ABALIOĞLU ve MATLI yetkililerinin onay verdiği, Telegram'ı telefonlarına yüklemeye ilişkin konuşmalar gerçekleştirdiği ve aynı gün gruptan katılımcıların ayrıldığı görülmektedir. Belgedeki önemli noktalardan bir diğeri de MNS yetkilisi (.....)'in “*Yarınki toplantıyı saat 12:00 de organize edelim mi? Ayrıca Telegram hesabı açma konusunda uygunluk belirtebilirseniz grubu orda açabiliriz*” ifadesi olup, 18.11.2021 tarihinde bu grubun katılımcılarının bir toplantı düzenleyeceği anlaşılmaktadır.
- (46) Söz konusu belge, 2019 ve 2020 yıllarındaki gibi 2021 yılında da 29.07.2019 tarihindeki anlaşmada isimleri ve imzaları bulunan (.....), GÜRES, BİLKEN, KUMARTAŞLI, AB GIDA, (.....), ABALIOĞLU, MNS ve MATLI'nın toplantı yapmaya devam ettiğini ve ayrıca, ŞİŞMAN YUMURTA'nın da belgede imzası olmamasına rağmen bu grupta iletişimini sürdürdüğünü göstermektedir.
- (47) ŞİŞMAN YUMURTA Müdürü (.....)'in telefonunda yapılan incelemede, “*Dostlar*” ve “*Abi-Kardeş*” WhatsApp grupları ve bu grupların katılımcıları tespit edilmiştir. Her iki WhatsApp grubunun katılımcılarını gösteren tabloya ise aşağıda yer verilmektedir.

¹⁴ MNS yetkilisi (.....) tarafından ŞİŞMAN YUMURTA Şirket Müdürü (.....)'a gönderilen 15.07.2021 tarihli ve 18:05 saatli mesajın saat 18:08'de (.....) tarafından GÜRES yetkilisi (.....)'e iletildiği anlaşılmaktadır.

Fiziki belgede imzası bulunan teşebbüslerin her iki grupta da olması ve gruplardaki katılımcıların örtüşmesi kartel tespiti bakımından önem arz etmektedir.

Tablo 1- “Dostlar” ve “Abi-Kardeş” WhatsApp Gruplarının Katılımcıları¹⁵

DOSTLAR GRUBU (2019-2020)	ABİ-KARDEŞ (2021-Telegrama geçiş)
ABALIOĞLU	
AB GIDA	
(.....)	
GÜRES	
(.....)	
MATLI	
MNS	
KUMARTAŞLI	
BİLKEN	
ŞİŞMAN YUMURTA	
(.....)	
(.....)	
TÜRE	
(.....)	
(.....)	
(.....)	

- (48) ŞİŞMAN YUMURTA'nın Şirket Müdürü (.....) ile KUMARTAŞLI yetkilisi (.....) arasındaki 25.11.2021 tarihli yazışmada KUMARTAŞLI Satış Müdürü'nün BİM'e gönderdiği e-postanın ekran görüntüsüne yer verilmiştir. İlgili e-postada KUMARTAŞLI'nın “*Mevcut vademizin, 01 Aralık 2021 tarihinden itibaren 30 güne indirilmesi hususunda yardımlarınızı rica ederiz*” ifadesi yer almaktadır. 25.11.2021 tarihli WhatsApp yazışmasında ise ŞİŞMAN YUMURTA Şirket Müdürü (.....) vadenin 30 gün olarak revize edilmesi talebini içeren ve BİM'e göndermiş olduğu e-postayı GÜRES Yönetim Kurulu Başkanı (.....) ile paylaşmıştır.
- (49) Mezkûr iki tespit bir bütün olarak değerlendirildiğinde GÜRES, KUMARTAŞLI ve ŞİŞMAN'ın BİM'e sunulacak olan ticari şartları ortak belirleme iradesinin ve bu amaçla bilgi paylaşımının anılan belgelerde ismi geçen teşebbüsler bakımından 2021 yılında da devam ettirildiği görülmektedir.
- (50) Öte yandan, 09.12.2021 tarihinde GÜRES Satış Pazarlama ve Üretimden Sorumlu Genel Müdürü (.....)'in “(.....)Merhaba, Matlıya (Keskinoğlu) ETİ Çiğ Ürün için 18-18.5 TL altına inmeyiz, siz de bu yönde fiyat verin demiştik. Şimdi aradılar, biz nihai karar vereceğiz, siz ne durumdasınız diye sorarlar.17 TL diyeceğim ne dersiniz. 18 TL düzeltiyorum” mesajını GÜRES Yönetim Kurulu Üyesi (.....)'e gönderdiği ve (.....)'in ilgili mesajı “18 TL diyebiliriz” şeklinde cevaplandığı görülmektedir. İlgili yazışma MATLI ile GÜRES'in çiğ yumurta (pastörize)¹⁶ fiyatlarını da birlikte belirlediğini göstermesi bakımından önem arz etmektedir.
- (51) 20.01.2022 tarihli yazışmada ise, BİLKEN yetkilisinin yumurta fiyatlarına zam yapılması konusunda ŞİŞMAN YUMURTA Şirket Müdürü (.....)'a mesaj gönderdiği, (.....)'in ise bu durumu olumlu karşıladığı görülmektedir. İlgili yazışma, BİLKEN ile ŞİŞMAN YUMURTA'nın fiyat artışı konusunda beraber hareket ettiklerini göstermektedir.

¹⁵ GÜRES Yönetim Kurulu Üyesi (.....)'in, mobil cihazında yer alan WhatsApp uygulamasında GÜRES Satış Pazarlama ve Üretimden Sorumlu Genel Müdür (.....) ile farklı tarihlerde gerçekleştirdiği yazışmalarda ismi geçen (.....)'nın bu grupların katılımcısı olduğuna dair bilgi elde edilememiştir.

¹⁶ İlgili belgede geçen “çiğ ürün” ifadesinin sektörde pastörize olarak satışa sunulan ürün olduğu değerlendirilmektedir.

(52) GÜRES yetkilileri arasında 27.01.2022 tarihinde gerçekleştirilmiş olan e-posta silsilesinde;

- GÜRES Satış Pazarlama ve Üretimden Sorumlu Genel Müdürü (.....)'in "Akşam Matlı'dan (.....) aradı. Migros'un kendilerinden endeks ürün istediğini söyledi. Matlı grup Yorsan'ı da aldığı için , Migros ile aralarını iyi tutmak istediklerini belirtti. Güres olarak ,İstanbul'da memnun olmadığımız bir Migros bölgesi varsa ve bırakmayı düşünürsek talip olduklarını size iletmemi istedi. Yumurtada 1 depoda olmak ve fiyat görüşmelerinde bizle bir hareket etmek istediklerini de söyledi." ifadelerini içeren e-postanın GÜRES Yönetim Kurulu Başkanı (.....) tarafından "Migrosa pek yaklaşmasınlar diyelim" şeklinde yanıtlandığı ve akabinde GÜRES Yönetim Kurulu Üyesi (.....)'in e-postaya " Bence de pek yanaşmamaları en doğrusu. Yanaşacaklarsa da Kumartaşlı'nın deposuna girsinler. En fazla % 12 marj versinler." ifadeleri ile karşılık verdiği görülmektedir.
- Sonrasında, GÜRES Yönetim Kurulu Üyesi (.....)'in gönderdiği e-postaya GÜRES Yönetim Kurulu Başkanı (.....) tarafından " (.....), Kumartaşlı ne yapmış son Migros toplantısında.." sorusu ile karşılık verilmiş, GÜRES Yönetim Kurulu Üyesi (.....) ise ilgili soruyu "% 13 ve 30 gün vade vermiş bekliyor o da. 1 Şubat tarih vermiş. Dün beni aradı o da Matlı'dan endişe ediyordu. Yüksek marj vermesinler dedi" şeklinde yanıtlamıştır.
- İlgili yazışmanın devamında ise GÜRES Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'in "Bugün zoom toplantı var önumü kesmeye bakıcam" ifadeleri GÜRES Yönetim Kurulu Üyesi (.....) tarafından "Evet (.....) Zoom toplantısında bu konu konuşulmalı mutlaka. Bu marketlerin ekmeklerine yağ sürülürse herkesin zararına." şeklinde cevaplanmıştır.

(53) Yukarıda yer verilen 09.12.2021 tarihli yazışmada MATLI'nın GÜRES'e İstanbul'da memnun olmadığı bir depo varsa kendilerinin girebileceğini belirtmesi, teşebbüslerin 2019 tarihindeki bölge paylaşımına dair anlaşmayı devam ettirdiğini göstermektedir. Ayrıca anlaşmayı imzalayan teşebbüslerin "Abi-Kardeş" isimli WhatsApp grubundaki iletişimleri göz önüne alındığında, 2019 yılında yapılan bölge paylaşımının belgeyi imzalayan teşebbüslerce 2022 yılında da devam ettirildiği değerlendirilmektedir.

(54) Yukarıda yer verilen belgelere yönelik tespit ve değerlendirmelerin kısa bir özetine yer verilecek olursa bazı tarih/tarih aralıklarındaki gelişmeler şöyle şekillenmektedir:

- 29.07.2019 tarihinde KUMARTAŞLI, ABALIOĞLU, TÜRE, (.....), AB GIDA, BİLKEN, MATLI, MNS, GÜRES ve (.....) yetkililerinin bölge paylaşımı ve fiyat tespitini içeren imzalı bir metin ile somutlaştırılan bir anlaşmanın içinde olduğu anlaşılmaktadır.
- 16.08.2019 tarihinde "Dostlar" isimli WhatsApp grubunda gerçekleştirilen yazışmalar söz konusu anlaşmanın uygulamaya geçtiğini göstermektedir.
- ABALIOĞLU, (.....), GÜRES, AB GIDA, (.....), (.....), (.....), MATLI, MNS, (.....), KUMARTAŞLI, (.....), TÜRE, ŞİŞMAN YUMURTA ve (.....) "Dostlar" isimli WhatsApp grubunun katılımcıdır.
- 13.09.2019 tarihinde (.....) ve GÜRES yetkililerinin iletişimde olduğuna dair güçlü emare bulunmaktadır.
- 12.12.2019-17.12.2019 tarihleri arasında "Dostlar" isimli WhatsApp grubu üyeleri tarafından İzmir'de bir toplantı gerçekleştirilmiştir.

- 27.12.2019 tarihinde “Dostlar” isimli WhatsApp grubunda gerçekleştirilen yazışmalar, grupta ŞİŞMAN YUMURTA’nın bulunduğunu göstermektedir.
 - 12.03.2020 ve 18.03.2020 tarihlerinde de “Dostlar” isimli WhatsApp grubu üyeleri arasında yumurta fiyatlarının konuşulmaya devam edildiği, anlaşmanın imzacıları arasında olmayan ŞİŞMAN YUMURTA’nın da anlaşma çerçevesindeki eylemlere aktif olarak katıldığı anlaşılmaktadır.
 - 15.10.2020-22.10.2020 tarihleri arasında “Dostlar” isimli WhatsApp grubunun bazı üyeleri arasında iki ayrı toplantı yapıldığı, ŞİŞMAN YUMURTA yetkilisinin de ilgili toplantılara katıldığı görülmektedir.
 - 29.10.2020 tarihlerinde anlaşma taraflarından GÜRES’in, AB GIDA, KUMARTAŞLI, BİLKEN, ABALIOĞLU, (.....) ve (.....) tarafından BİM’e gönderilen e-postaları topladığı, bu kapsamda “Dostlar” isimli WhatsApp grubunun katılımcıları arasında bilgi değişiminin sürdüğü, ilgili teşebbüslerden (.....)’un “Dostlar” isimli WhatsApp grubunun katılımcıları arasında olmaması ancak belgede isminin geçmesi nedeniyle (.....)’un da “Dostlar” grubu ile iletişiminin olduğu anlaşılmaktadır.
 - 15.07.2021-16.07.2021 tarihlerinde MNS, ŞİŞMAN YUMURTA, (.....)’nın BİM’e gönderdikleri e-postaların ekran görüntülerinin GÜRES ile paylaşıldığı, “Dostlar” grubunda bulunan (.....)’nın da “Dostlar” isimli WhatsApp grubu ile iletişim hâlinde olduğu görülmektedir.
 - 28.10.2021 tarihinde ŞİŞMAN YUMURTA ile GÜRES arasındaki iletişimin sürdüğü çıkarımında bulunulmaktadır.
 - 17.11.2021 tarihinde “Abi-Kardeş” adında yeni bir WhatsApp grubunun kurulduğu ve iletişimin artık Telegram uygulaması üzerinden yapılması yönünde anlaşıldığı gözlemlenmektedir.
 - ABALIOĞLU, AB GIDA, GÜRES, (.....), (.....), BİLKEN, KUMARTAŞLI, MATLI, ŞİŞMAN YUMURTA ve MNS’nin “Abi-Kardeş” grubu katılımcısı olduğu ve katılımcılar arasında 18.11.2021 tarihinde bir toplantı yapılacağına dair yazışmaların bulunduğu görülmektedir.
 - 25.11.2021 tarihinde GÜRES, KUMARTAŞLI ve ŞİŞMAN YUMURTA arasındaki iletişimin sürdürüldüğü tespit edilmektedir.
 - 09.12.2021 tarihinde MATLI ile GÜRES arasında çığ üründe (pastörize yumurta) de fiyat tespitinde bulunulduğu anlaşılmaktadır.
 - 20.01.2022 tarihinde BİLKEN ile ŞİŞMAN YUMURTA arasında “Abi-Kardeş” isimli WhatsApp grubu haricinde de yumurta fiyat artışına ilişkin iletişimin gerçekleştiği anlaşılmaktadır.
 - 27.01.2022 tarihinde MATLI ile GÜRES’in bölge paylaşımına devam ettiği, “Abi-Kardeş” grubunda bölge paylaşımına ilişkin iradenin sürdürüldüğü değerlendirilmektedir.
- (55) Dosya kapsamında elde edilen ve yukarıda yer verilen bulgulara dayanılarak aralarında KUMARTAŞLI’nın da bulunduğu bazı yumurta üreticilerinin yumurta fiyatlarının tespiti ve bölge paylaşımı yoluyla 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettiği değerlendirilmektedir.

H.2.3. Uzlaşma Süreci ve İdari Para Cezasına İlişkin Değerlendirme

- (56) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası; "Bu Kanunun 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir." hükmünü amirdir.
- (57) Ceza Yönetmeliği'nin 4. maddesinde idari para cezası belirlenirken öncelikle temel para cezasının hesaplanacağı; ardından ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurlar göz önünde bulundurularak temel para cezasının artırılmasının ve/veya cezadan indirim yapılmasının söz konusu olacağı düzenlenmektedir.
- (58) Söz konusu Yönetmelik'in temel para cezasını düzenleyen 5. maddesinin ilk fıkrasına göre; temel para cezası hesaplanırken ihlale taraf olan teşebbüslerin Kurul tarafından saptanacak yıllık gayri safi gelirlerinin, karteller için %2'si ile %4'ü, diğer ihlaller için %0,5'i ile %3'ü arasında bir oran esas alınacaktır. Anılan maddenin ikinci fıkrasında ise birinci fıkrada yazılı oranların belirlenmesinde ilgili teşebbüslerin veya teşebbüs birliklerinin piyasadaki gücü, ihlal neticesinde gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi hususların dikkate alınacağı hükmüne yer verilmiştir.
- (59) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin beşinci fıkrasında "Soruşturmaya başlanmasından sonra Kurul, ilgililerin talebi üzerine veya resen, soruşturma sürecinin hızlı bitirilmesinden doğacak usuli faydaları ve ihlalin varlığına veya kapsamına ilişkin görüş farklılıklarını göz önüne alarak uzlaşma usulünü başlatabilir. Kurul, hakkında soruşturma başlatılan ve ihlalin varlığı ile kapsamını kabul eden teşebbüs veya teşebbüs birlikleri ile soruşturma raporunun tebliğine kadar uzlaşabilir.", altıncı fıkrasında "Bu çerçevede Kurul, hakkında soruşturma açılan taraflara, ihlalin varlığını ve kapsamını kabul ettikleri bir uzlaşma metni sunmaları için kesin bir süre verir. Verilen süre geçirildikten sonra yapılan bildirimler dikkate alınmaz. İhlal tespitinin ve idari para cezasının yer aldığı bir nihai kararla soruşturma sonlandırılır." ve yedinci fıkrasında "Uzlaşma usulü sonucunda idari para cezasında yüzde yirmi beşe kadar indirim uygulanabilir." hükümleri yer almaktadır.
- (60) Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılmasına Yönelik Soruşturmalarda Uygulanabilecek Uzlaşma Usulüne İlişkin Yönetmelik'in (Uzlaşma Yönetmeliği) 5. maddesinin birinci fıkrasında ise "Soruşturma tarafları uzlaşma taleplerini yazılı olarak Kuruma iletir. Kurul, 4 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki hususları dikkate alarak bu talebi kabul veya ret edebileceği gibi varsa diğer tarafların da uzlaşma görüşmelerine davet edilmesine karar verebilir" düzenlemesi bulunmaktadır.
- (61) Bu kapsamda soruşturma taraflarından KUMARTAŞLI uzlaşma talebinde bulunmuştur. Söz konusu başvuru üzerine Kurul tarafından uzlaşma görüşmelerine başlanmasına karar verilmiştir.
- (62) Söz konusu Kurul kararı ve Uzlaşma Yönetmeliği hükümleri uyarınca KUMARTAŞLI yetkilileri ile raportörler arasında yapılan uzlaşma görüşmesinde teşebbüse dosya konusu iddiaların içeriği, isnat edilen ihlalin niteliği, kapsamı ve süresi, uzlaşma tarafı olan teşebbüs hakkında ihlal isnadına dayanak oluşturan başlıca belgeler, sürecin uzlaşma ile sonuçlanması halinde uygulanabilecek indirim oranı ve uzlaşma tarafına verilebilecek idari para cezası aralığı hakkında bilgi verilmiştir.
- (63) KUMARTAŞLI'nın uzlaşma sürecinin devam etmesi yönündeki beyanları

doğrultusunda gerçekleştirilen uzlaşma görüşmesi neticesinde alınan 22-41/565-MUA(5) sayılı uzlaşma ara kararında, soruşturma sürecinin uzlaşma ile neticelenmesi halinde;

- Kumartaşlı Gıda ve Nakl. Tic. ve San. Ltd. Şti.'nin yumurta ürününde rakipleriyle fiyat tespiti ve bölge paylaşımına ilişkin anlaşma içerisinde bulunmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine,
- Bu doğrultuda, anılan teşebbüse 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (a) bendi ve 7. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 2021 yılı gayrisafi geliri üzerinden % (.....) si oranında olmak üzere 3.246.689,44-TL idari para cezası uygulanmasına,
- 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin yedinci fıkrası ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılmasına Yönelik Soruşturmalarda Uygulanabilecek Uzlaşma Usulüne İlişkin Yönetmelik" in 4. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca uzlaşma usulü sonucunda teşebbüse verilecek idari para cezasında %25 oranında indirim uygulanmasına,
- Bu kapsamda uzlaşma usulü sonucunda teşebbüse 2021 yılı gayrisafi gelirleri üzerinden nihai olarak % (.....) oranında ve 2.435.017,08-TL tutarında idari para cezası uygulanmasına,
- Uzlaşma Yönetmeliği'nin 7. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, uzlaşma metninin Kuruma gönderilebilmesi için işbu ara kararın tebliğinden itibaren anılan teşebbüslere 15 gün süre verilmesine,
- Uzlaşma metninin süresi içinde gönderilmemesi halinde, Kurulun işbu ara kararıyla bağlı olmadığına

karar verilmiştir.

- (64) Bahse konu ara kararda ceza oranı belirlenirken yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri dikkate alınarak, KUMARTAŞLI'nın rakipleriyle fiyat tespiti ve bölge paylaşımına ilişkin anlaşma içerisinde bulunmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilmesi "kartel" kategorisinde değerlendirilmiş ve temel para cezası başlangıç oranı % (.....) olarak belirlenmiştir.
- (65) Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasında ihlalin süresinin temel para cezasının tespitinde dikkate alınacağı öngörülmektedir. Belirtilen hükme göre temel para cezasının miktarı; bir ila beş yıl arasında süren ihlallerde yarısı oranında, beş yıldan uzun süren ihlallerde ise bir katı oranında arttırılacaktır. Dosya mevcudu bilgilere göre, soruşturmaya konu teşebbüsler tarafından rekabetin ihlal edildiğini gösteren belgelerin tarihleri 29.07.2019 ile 27.01.2022 arasını kapsamaktadır. Bu çerçevede, ihlal bir yıldan uzun beş yıldan kısa sürdüğünden, Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca temel para cezasının yarısı oranında artırılması gerektiği anlaşılmıştır. Buna göre, uygulanacak temel para cezası oranı % (.....) olarak belirlenmiştir.
- (66) Diğer taraftan, Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi çerçevesinde ağırlaştırıcı unsurun bulunmadığı değerlendirilmiştir. Yönetmelik'in 7. maddesi kapsamında ise yumurta üreticisi teşebbüsler karşısında önemli bir alıcı gücüne sahip olan BİM'in iş yapış şeklinin soruşturma taraflarının davranışlarını etkilemesi KUMARTAŞLI'ya

uygulanacak temel para cezasının belirlenmesinde teşebbüs lehine yorumlanarak hafifletici unsur olarak dikkate alınmış olup, temel para cezası beşte üç oranında indirilerek uzlaşma indirimi öncesinde uygulanacak idari para cezası oranı %(.....) olarak belirlenmiştir.

- (67) KUMARTAŞLI tarafından bu karara istinaden hazırlanıp gönderilen uzlaşma metninde mezkûr kararda belirtilen hususlar kabul edilerek, teşebbüs hakkında yürütülen soruşturmanın uzlaşma ile sonlandırılması talep edilmiştir.
- (68) Uzlaşma Yönetmeliğinin 8. maddesinin birinci fıkrasında;
- “1) Uzlaşma tarafı, uzlaşma ara kararında bildirilen hususları kabul etmesi halinde, aşağıdaki unsurları içeren bir uzlaşma metnini sunar:*
- a) Uzlaşma tarafının ihlalin varlığını ve kapsamını kabul ettiğine dair açık beyanı,*
- b) Kurulun uzlaşma tarafına ihlal nedeniyle verebileceği azami idari para cezası oranı ve miktarı ile tarafın uzlaşma usulü çerçevesinde bu ceza oranını ve miktarını kabul ettiği,*
- c) Uzlaşma tarafının hakkındaki iddialar konusunda yeterli derecede bilgilendirildiği ve kendi görüşlerini ve açıklamalarını aktarmak için tarafa yeterli imkân tanındığı,*
- ç) İdari para cezasının ve uzlaşma metninde yer alan hususların uzlaşma tarafınca dava konusu yapılamayacağı.”*

hükmüne yer verilmiştir. Bu kapsamda KUMARTAŞLI tarafından gönderilen uzlaşma metninin Uzlaşma Yönetmeliğinin 8. maddesinin birinci fıkrasında yer alan unsurları içerdiği görülmüştür.

- (69) 4054 sayılı Kanun’un 43. maddesinin yedinci fıkrasında *“Uzlaşma usulü sonucunda idari para cezasında yüzde yirmi beşe kadar indirim uygulanabilir...”* hükmü yer almaktadır. Uzlaşma Yönetmeliği’nin 9. maddesinin birinci fıkrasında ise; *“Uzlaşma metninin Kurum kayıtlarına girmesinden itibaren on beş gün içinde, Kurul tarafından ihlal tespitinin ve idari para cezasının yer aldığı bir nihai kararla ilgili taraf bakımından soruşturma sonlandırılır.”* denilmektedir.
- (70) Yukarıda yer verilen açıklamalar doğrultusunda, KUMARTAŞLI tarafından sunulan uzlaşma metni çerçevesinde Ceza Yönetmeliği kapsamında hesaplanan idari para cezasının %25 oranında indirilmesi; KUMARTAŞLI’ya 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle 2021 yılı gayri safi gelirleri üzerinden %(.....) oranında idari para cezası uygulanması ve KUMARTAŞLI hakkındaki soruşturmanın uzlaşma ile sonlandırılması sonuçlarına varılmıştır.

I. SONUÇ

- (71) Rekabet Kurulunun 12.05.2022 tarihli ve 22-21/355-M sayılı kararı uyarınca yürütülmekte olan soruşturma kapsamında; Kurulun 08.09.2022 tarihli ve 22-41/565-MUA(5) sayılı ara kararı Kumartaşlı Gıda ve Nakliye Tic. ve San. Ltd. Şti.ye tebliğ edilmiş olup uzlaşma ara kararına istinaden teşebbüs tarafından gönderilen uzlaşma metni 22.09.2022 tarih ve 31398 sayı ile süresi içerisinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (72) Bu kapsamda, anılan uzlaşma metninde ihlalin varlığı ve kapsamı ile uzlaşma ara kararında öngörülen azami idari para cezası oranı ve tutarı teşebbüs tarafından açıkça kabul edilmiş olup;

- Kumartaşlı Gıda ve Nakl. Tic. ve San. Ltd. Şti.nin yumurta ürününde rakipleriyle fiyat tespiti ve bölge paylaşımına ilişkin anlaşma içerisinde bulunmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine,
- Bu doğrultuda teşebbüse aynı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ile Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, ikinci fıkrası ve üçüncü fıkrasının (a) bendi ile 7. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 2021 yılı gayrisafi geliri üzerinden %(.)si oranında olmak üzere 3.246.689,44-TL idari para cezası uygulanmasına,
- 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 43. maddesinin yedinci fıkrası ve Uzlaşma Yönetmeliği'nin 4. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca uzlaşma usulü sonucunda teşebbüse verilecek idari para cezasında %25 oranında indirim uygulanmasına,
- Bu kapsamda uzlaşma usulü sonucunda teşebbüse 2021 yılı gayrisafi gelirleri üzerinden nihai olarak %(.) oranında ve 2.435.017,08-TL tutarında idari para cezası uygulanmasına,
- Rekabet Kurulunun 12.05.2022 tarihli ve 22-21/355-M sayılı kararı uyarınca 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespitine yönelik olarak yürütülen soruşturmanın Kumartaşlı Gıda ve Nakl. Tic. ve San. Ltd. Şti. bakımından uzlaşma ile sonlandırılmasına

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, Kurul Üyeleri Hasan Hüseyin ÜNLÜ ve Berat UZUN'un farklı gerekçeleri ve OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

29.09.2022 tarih, 22-44/644-275 sayılı Karara ilişkin farklı gerekçe

Kumartaşlı Gıda ve Nakl. Tic. ve San. Ltd. Şti. ile yürütülen uzlaşma süreci sonunda, teşebbüsün ihracat hariç, 2021 cirosu üzerinden nihai olarak %(...) oranında idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir. Diğer hususlara katılmakla birlikte, aşağıda yer alan gerekçelerle ihracat cirosunun idari para cezası hesabında dışarda bırakılmasına katılmamaktayız.

4054 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinde *“Bu Kanununun 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir.”* hükmü yer almaktadır.

Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem Ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik (Yönetmelik)'in tanımlar başlıklı 3 üncü maddesinin (f) fıkrasında ise; *“Yıllık gayri safi gelir: Tek düzen hesap planındaki net satışları veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa, Kurul tarafından saptanacak olan, net satışlara en yakın geliri (teşebbüslerin, her ne sebeple olursa olsun, (esas) faaliyet gelirlerini, diğer faaliyetlerden olağan gelir veya karlar gibi net satışların hesaplanmasında dikkate alınmayan hesap kalemleri altında muhasebeleştirilmiş olduklarının tespiti halinde, söz konusu bedeller de yıllık gayri safi gelir saptanırken dikkate alınır)”* tanımı yer almaktadır.

Görüldüğü üzere ne Kanun ne de bu konudaki ikincil düzenlemeler, ihracatın ceza hesabında dışarıda bırakılmasına yönelik herhangi bir düzenleme içermemekte, bilakis teşebbüsün toplam ekonomik gücü üzerinden cezalandırılmasını hedeflediğinden yıllık gayri safi gelirler üzerinden cezalandırılmasını emretmektedir. Esasen teşebbüsün ekonomik gücünün tam olarak hedeflenebilmesi ve bazı farklı muhasebe teknik ve kayıtları nedeniyle zafiyet oluşmaması için çok yakın zamanda yukarıda yer alan Yönetmeliğe *“(teşebbüslerin, her ne sebeple olursa olsun, (esas) faaliyet gelirlerini, diğer faaliyetlerden olağan gelir veya karlar gibi net satışların hesaplanmasında dikkate alınmayan hesap kalemleri altında muhasebeleştirilmiş olduklarının tespiti halinde, söz konusu bedeller de yıllık gayri safi gelir saptanırken dikkate alınır)”* kısmı eklenmiştir.

Birkaç istisnai karar bulunmakla birlikte, Kurul'un yaygın uygulaması da ihracat rakamları çıkarılmadan cezada toplam cironun esas alınması yönündedir. Bazı dosyalarda ihracat rakamlarının cezaya esas ciroya dahil edilmemesi gerektiği Teşebbüs vekillerince ileri sürülmüş, bu husus çeşitli davalara ve mahkeme kararlarına da konu olmuştur. (Danıştay 13. Daire'nin 09.05.2012 tarihli, 2008/8485 E., 2012/968 K. no'lu Hes Hacılar Elektrik Sanayi ve Ticaret A.Ş. Kararı; Danıştay 10. Daire'nin 28.11.2002 tarihli, 2000/6064 E., 2002/4541 K. no'lu Pak Gıda Üretim ve Pazarlama A. Ş. Kararı; Danıştay 13. Daire'nin 02.04.2013 tarihli, 2009/2586 E., 2013/898 K. no'lu Toprak Seniteri ve Turizm işletmeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. Kararı).

“Net satışlar”dan, “yurtdışı satışlar”ın çıkarılması ile bulunan cezaya esas rakamda bir diğer sorun ise; net bir rakamdan brüt bir rakamın çıkarılmasıdır. Şöyle ki, tek düze muhasebe sisteminde gelir tablosunda, yurtiçi satışlar ve yurtdışı satışlar (ve diğer gelirler) ayrı ayrı olmak üzere brüt satış kalemin altında muhasebeleştirilmektedir. Daha sonra satıştan iadeler, satış iskontoları ve diğer indirimler alt başlıklarında satış indirimleri yer almaktadır. Buna göre satış indirimlerinin (satıştan iadeler, satış iskontoları ve diğer indirimler), ne kadarının yurtiçi satışlar, yurtdışı satışlar veya diğer gelirler üzerinden düşüldüğü detayı bulunmamakta, bu kalemler toplam brüt gelir üzerinden düşülerek net satışlar elde edilmektedir. Dolayısıyla net olan bir rakamdan brüt olan bir rakam çıkarılarak (en düşük rakamdan en yüksek rakam çıkarılmakta) hesaplama yapılmış olmaktadır. Bu durum da mahkeme kararlarında ifade edilen *“teşebbüsün pazar içindeki gücünü esas alan yaklaşım”* anlayışıyla çelişmektedir.

Yukarıda yer alan açıklamalarımız, açık mahkeme kararları, ilgili Kanun maddeleri ve ikincil düzenlemeler ile yerleşik Kurul uygulamaları dikkate alındığında, 4054 sayılı Kanun uyarınca uygulanacak idari para cezalarında, ihracat rakamlarının ceza hesabında dışarda bırakılmasının doğru olmadığı, toplam ciro üzerinden para cezasının hesaplanması gerektiği düşüncesiyle, bu husustaki Kurul'un çoğunluk görüşüne katılmamız mümkün olmamıştır.

Hasan Hüseyin ÜNLÜ

Kurul Üyesi

Berat UZUN

Kurul Üyesi